

Ne gondold se jóra, se rosszra

Egyszer a Hatodik Pátriárkát Daijureibe űzte Mjó szerzetes. A pátriárka látván, hogy közeledik, köntösét és tálkáját egy kőre helyezte, és így szólt:

– Ez a köpeny a hitet jelképezi; hogy lehetne erővel harcolni érte? Itt hagyom, vedd el!

Mjó megpróbálta felvenni a köntöst, de az meg sem moccan, akár egy hegy. Mjó megrettent, és habozott. Így szólt:

– A Dharmáért jöttem, nem a köntösödért. Könyörgöm, taníts engem, világi testvérem!

A Hatodik Pátriárka így felelt:

– Ne gondold se jóra, se rosszra. Ebben a pillanatban milyen Mjó szerzetes igazi énje?

Erre Mjó egy csapásra megvilágosodott. Egész teste verítékezni kezdett. Könnyes szemmel meghajolt, és megkérdezte:

– Eme titkos szavakon és jelentéseken kívül van még valami fontos?

A Pátriárka erre így válaszolt:

– Amit mondtam neked, nem titok. Ha ráébredsz igaz valódra, ami még titok, azt magadban talárod.

– Óbainál a többi szerzetest követve nem ébredtem igaz valómra. Köszönöm útmutatásodat. Olyan vagyok, mint az ember, aki vizet ivott, s maga tapasztalatából tudja, hideg-e vagy meleg. Te vagy a tanítómesterem, világi testvérem!

A pátriárka erre így szólt:

– Ha így felébredtél, mindketőnknek Óbai a mestere. Vigyázz jól arra, amit elértél.

Mumon kommentárja

A Hatodik Pátriárka a sürgős helyzetben nem mindennapi dolgot tett. Oly kedves volt, mint egy nagymama: mintha meghámozta és kimagozta volna a friss licsigyümölcsöt, majd szádba tette volna, hogy csak lenyelned kelljen.–

Mumon verse

*Leírhatod, mindhiába, lefestheted, mit sem ér.
Nem dicsérheted eléggé; hagyj fel a kereséssel.
Az igaz valót sehová sem lehet elrejtteni,
Dőljön össze a világ, akkor sem pusztul el.*

Vesd el a szavakat és a beszédet

Egy szerzetes egyszer megkérdezte Fukecu mestert:

– A beszéd és a hallgatás is a *ri-bi* alá esik. Hogy lehetünk szabadok, és egyben hogy ne vétkezzünk?

Fukecu így felelt:

„Örömmel emlékezem Kónanra márciusban!

A fogolymadár dalol, a virágok illatoznak.”

Mumon kommentárja

Fukecu zenje, mint a villám. Megy előre a maga útján. De miért hagyatkozik a régi költő nyelvére, miért nem veti el azt? Ha fel tudod ezt fogni, teljesen szabad lehetsz. Vesd el a szavakat és a beszédet, s szólj egy szót!

Mumon verse

*Nem használt magasröptű szavakat,
Mielőtt a száj nyílna, már megnyilatkozik.
Kik csak locsognak-fecsegnek,
Tudod, soha el nem érhetik.*

A harmadik szerzetes beszéde

Gjózan mester egyszer álmot látott. Álmában elment Maitréjához, és a harmadik helyre ültették. Egy tekintélyes szerzetes az asztalra csapott egy kalapáccsal, és így szólt:

– Ma a harmadik helyen ülő szerzetes mond beszédet.

Gjózan rácsapott az asztalra a kalapáccsal, és ezt mondta:

– A mahájána Dharmája túlmutat a négy tételen és a száz tagadáson. Jól figyeljetek!

Mumon kommentárja

Mondd, elmondtad-e beszédét, vagy sem? Ha kinyitod a szád, elveszíted az igazat. Ha becsukod, akkor is elvéted. Ha egyiket sem teszed, akkor is száz és nyolcezer mérföldre vagy tőle.

Mumon verse

*Verőfényben, kék ég alatt
Álmában meséli képzetét,
Csalás! Csalás!
Ámitja egész közönségét.*

Két szerzetes feltekeri a bambuszfüggönyt

A szerzetesek összegyűltek a teremben, hogy meghallgassák, mikor a nagy szeirjói Hógen vezeti a *teishót* ebéd előtt. Hógen a bambusz-sötétítőkre mutatott. Erre két szerzetes a függönyökhöz lépett, és feltekerte őket. Hógen így szólt:

– Az egyiknek sikerült, a másíknak nem.

Mumon kommentárja

Mondd, melyiküknek sikerült, melyiküknek nem? Ha felnyitottad zen szemed, tudhatod, hol hibázott Szeijró mestere. Ám nagyon vigyázz, ne vitázz arról, sikerült vagy nem sikerült.

Mumon verse

Felment a függöny, a nagy üresség fényeskedik.

Az üresség tanításainkhoz még fel nem ér.

Miért nem veted el az űrt, s mindent?

Oly tündöklő lesz, nem fúj át rajta a szél.

Sem tudat, sem Buddha

Egy szerzetes egyszer megkérdezte Nanszen mestert, van-e olyan Dharma, amit még senki sem tanított az embereknek. Nanszen azt felelte, van. Erre a szerzetes megkérdezte:

– Mi az a Dharma, amit még soha nem tanítottak az embereknek?

Nanszen így felelt:

– Sem tudat, sem Buddha, sem semmi nincs.

Mumon kommentárja

Nanszennek a felelethez minden tudását össze kellett szednie. Mily esendő és kellemetlen!

Mumon verse

Az udvariaskodás erény rovására megy,

A hallgatás többet tehet érted.

Legyen. Ha a kék óceán változik is,

Az igazat senki sem mondhatja neked.

法

A nevezetes Rjútan

Tokuszan egyszer elment Rjútanhoz, hogy útmutatást kérjen tőle, és késő estig elidőzött nála. Rjútan rászólt:

– Késő van már, ideje menned.

Tokuszan elköszönt, félrehúzta az ajtón a függönyt, és kilépett. Mikor látta, hogy teljesen besötétedett, visszament, és azt mondta:

– Sötét van odakinn.

Rjútan erre gyertyát gyújtott, és Tokuszan felé nyújtotta. Tokuszan érte nyúlt, de Rjútan elfújta. Erre Tokuszan egyszeriben megvilágosodott, és meghajolt. Rjútan megkérdezte:

– Mire ébredtél rá?

– Mostantól sosem kétkedem egy nagy zen mester szavaiban sem.

Másnap Rjútan a dobogóra lépett, és így szólt:

– Van köztetek egy szerzetes, akinek fogai, akár a kardok, szája, mint a vérrel teli tál. Ha bottal ütitek sem fordítja félre a fejét. Valamikor ő mássza majd meg a meredek csúcsokat.

Azután Tokuszan elővette a *Gyémánt szútráról* frott kommentárjait és jegyzeteit, és az egész gyülekezet színe előtt lángoló fáklját emelt a magasba.

– Még ha valaki tökéletesen birtokában van a legmélyebb filozófiáknak is, csak olyan, mintha egy hajtincset rakna a nagy égre, még ha valaki megszerzi a világ minden tudását is, mintha egy csepp vízzel akarná megtölteni a szakadékokat.

Ezzel porrá égette jegyzeteit, majd hálatelt szívvel elvonult.

Mumon kommentárja

Mikor Tokuszan még nem hagyta el otthonát, indulatos volt és csípős nyelvű. Abban a reményben indult délre, hogy kiirtja az írásokon kívül terjedő tanokat. Mikor a reisúi útra ért, találkozott egy öreg-asszonnyal, aki tendzsint árult. Az öregasszony megkérdezte:

– Tiszteletre méltó szerzetes, milyen írásokat viszel ládádban?

– A *Gyémánt szútra* jegyzeteit és kommentárjait.

– A szútrában az áll, hogy a múltbéli tudat elérhetetlen, a jelenbéli tudat elérhetetlen, a jövőbéli tudat elérhetetlen. Akkor melyik tudatot akarod megvilágosítani, tiszteletre méltó szerzetes?

Tokuszan erre nem tudott felelni. Be kellett csuknia a száját. Azért még az asszony szavaira sem halta a Nagy Halált, úgyhogy megkérdezte:

– Van errefelé egy zen mester?

– Rjútan mester ötmérföldnyire lakik innen.

Tokuszan teljesen megsemmisülve ért Rjútan kolostorához. Későbbi szavai már nem egyeztek a régebbiekkal. Rjútan olyan, mint az anya, aki gyermeke iránti szeretetében nem veszi észre, milyen tolakodó tud lenni. Talált még Tokuszanban egy darab izzó széndarabot, amit gyorsan leöntött sáros vízzel. Ha higgadtan nézzük a történetet, az egész nem más, mint komédia.

Mumon verse

Jobb arcot látni, mint nevet hallani,

Jobb nevet hallani, mint arcot látni.

Bár az orra megmenekült,

Jaj, odavannak szemei!

Sem a szél, sem a zászló

A szél lengette a templomi zászlót. Két szerzetes összevitakozott ezen. Az egyik azt állította, a zászló mozog, a másik azt, hogy a szél. Bármennyit vitáztak, nem tudtak dűlőre jutni. A Hatodik Pátriárka így szólt:

– Sem a szél, sem a zászló nem mozog. A tudatotok az, ami mozog.
A két szerzetes teljesen elámult.

Mumon kommentárja

Sem a szél, sem a zászló, sem a tudat nem mozog. Milyennek látod a pátriárka szívét? Ha jól látod, tudhatod, hogy a két szerzetes vasat akart venni, és aranyat kapott helyette. Azt is tudhatod, hogy a pátriárka nem tudott úrrá lenni könnyörületén, s ebből fura jelenet kerekedett.

Mumon verse

*A szél, a zászló vagy a tudat -
Nem mozdul semelyik.
Aki sokat beszél,
Úgyis hibázik.*

A tudat a Buddha

Daibai egyszer megkérdezte Basótól, hogy mi a Buddha. Basó így felelt: „A tudat a Buddha”.

Mumon kommentárja

Ha meg tudod ezt érteni, Buddha ruháját viseled, Buddha ételét eszed, Buddha szavaival szólsz, Buddha életét éled, magad is Buddhává válsz. Ám akkor is, Daibai szavai sok embert félrevezettek, beragadt nyelvű mérlegre bízta őket. Hát nem tudod, hogy ha valaki kiejti a „Buddha” szót, három napig kell öblögetnie a száját? A zen igazi embere fülét befogva szalad el, ha azt hallja, „a tudat a Buddha”.

Mumon verse

Szép nap virradt a kék ég alatt!

Ne nézelődj bolond módra.

Ha még mindig azt kérded, mi a Buddha,

Lopott aranyat rejtegetve bizonygatod igazad.

Dzsósú kifürkészi az öregasszonyt

Egy szerzetes egyszer megkérdezte egy öregasszonytól:

– Melyik út vezet a Gótai hegyhez?

Az öregasszony megmutatta:

– Csak menj egyenesen! – Mikor azonban a szerzetes tett néhány lépést, az asszony megjegyezte: – Jó szerzetesnek látszott, de ez is csak úgy megy, ahogy a többi.

Később Dzsósúnak beszámoltak erről az esetről, mire azt mondta:

– Várjatok csak, majd én kifürkészem nektek ezt az asszonyt.

Másnap el is ment, és ugyanazt kérdezte az öregasszonytól, aki pedig ugyanúgy felelt. Dzsósú visszatérően bejelentette:

– Kifürkésztam nektek az öregasszonyt a Gótai hegyről.

Mumon kommentárja

Az öregasszony sátrában üldögélve tudta, hogyan szöje meg tervét, és hogyan arasson győzelmet. Ám a sátrába lopózó rablót már nem veszi észre. Az öreg Dzsósú viszont elég ügyes, hogy az ellenség táborába lopózva erődjét fenyegetse. Ám mégsem viselkedik felnőtt módra. Ha jobban megnézzük, mindketten hibáztak. Nos, mondd hát, hogyan fürkészte ki Dzsósú az öregasszonyt?

Mumon verse

Ugyanaz a kérdés,

Ugyanaz a válasz is.

Homok van a rizsben,

A sárban tövis.

A más hitű Buddhát kérdezi

Egyszer egy más hitű így szólt a Világ Tiszteltjéhez:

– Nem szavakat várok, nem-szavakat sem várok.

A Világ Tiszteltje csak ült ott mozdulatlanul. A más hitű erre így dicsérte:

– A Világ Tiszteltje nagy könyörületességében eloszlatta tudatlanságom felhőit, és lehetővé tette, hogy megvilágosodjam – ezzel tisztelettel meghajolt, és távozott.

Ánanda megkérdezte Buddhát:

– Mire ébredt rá a más hitű, hogy így dicsért téged?

Buddha így felelt:

– Olyan, mint a tüzes paripa, mely még az ostor árnyékától is megindul.

Mumon kommentárja

Ánanda Buddha tanítványa, mégsem ért meg annyit, mint a más hitű. Mondd hát, mi a különbség Buddha tanítványa és a más hitű között?

Mumon verse,

*Kardélen jár, befutja
jégtábla éles peremét.
Nem kell lépned, csak
Engedd el a szakadék szélét.*

Se nem elme, se nem Buddha

Egy szerzetes egyszer megkérdezte Basót, hogy mi a Buddha. Basó így felelt: „Se nem elme, se nem Buddha.”

Mumon kommentárja

Ha ezt megértetted, befejezted a zen tanulmányozását.

Mumon verse

*Ha harcossal találkoznál, adj neki kardot,
De csak költőnek kínáld fel versedet.
Mindennek csak háromnegyedét mondd el,
Sose mondd senkinek el az egészét.*

A bölcsesség nem a Tao

Nansen így szól: „A tudat nem Buddha, a bölcsesség nem a Tao”.

Mumon kommentárja

Nansenről tudni kellett, hogy időskorában nem ismert szégyent. Ahogy kinyitotta bűzös száját, kifecsegte a család szégyenét. Nem sokan hálásak érte.

Mumon verse

*Tiszta égen felragyog a nap,
Eső hull, föld nem szomjazik.
Nem habozott, mindent elmondott,
Mégis mily kevesen értik!*

Szeidzsó lelke elválik

Goszo a következőt kérdezte egy szerzetestől: „Szeidzsó és lelke szétváltak, melyik az igazi?”

Mumon kommentárja

Ha ráébredtél ennek a kóannak az igazságára, megérted, hogy az egyik porhüvelyt elhagyni, és másikba bújni olyan, mintha utazóként mindig más fogadóban szállnánk meg. Ha még nem világosodtál meg, ne rohangálj vakon. Mikor hirtelen szétesik föld, víz, tűz és levegő, olyan lesz, akár a forró vízbe pottyant rák, mely hét karjával és nyolc lábával hadakozik. Ne mondd majd, hogy nem figyelmeztettelek.

Mumon verse

*A hold a felhők közt ugyanaz,
A hegy s völgy viszont különböző.
Milyen csodás! Milyen áldott!
Egy ez, vagy már kettő?*

Ha a Tao emberével találkozol

Goszo ezt kérdezte: „Ha utad során a Tao emberével találkozol, sem szavakkal, sem csendben nem köszönheted. Mondd hát, hogyan köszöntened?”

Mumon kommentárja

Ha erre a kérdésre jó választ tudsz adni, elismerésem a tiéd. Ha még nem tudsz felelni rá, jól vigyázz életed minden területén.

Mumon verse

*Ha a Tao emberét sem szóval,
Sem csenddel nem köszönhetem,
Máshogy teszek, öklömmel
Fejbe vágom sebtiben!*

A tölgyfa az előkertben

Egy szerzetes egyszer megkérdezte Dzsósút:

– Mi értelme annak, hogy a pátriárka nyugatról jön?

Dzsósú így felelt:

– A tölgyfa az előkertben.

Mumon kommentárja

Ha jól meg tudod ragadni Dzsósú válaszánaK lényegét, számodra nem volt Sákjamuni a múltban, s nincs Maitréja a jövőben.

Mumon verse

A szavak nem üzennek fontosat,

A betűkben nincs szellem, tudat.

Aki szavakban bízík, elveszett,

Ki betűkön csüng, tudatlan marad.

Bivaly megy át az ablakon

Goszo így szólt: „Mondok egy példázatot. Egy bivaly átmegy az ablakon. Feje, szarva, négy lába mind átjut, hogy lehet hát, hogy a farka nem?”

Mumon kommentárja

Ha el tudsz jutni a kóan lényegéig, fel tudod nyitni zen szemed, és meg tudod fejteni, akkor teljesítheted a négy kötelességet, s bejárhatod a három szférát. Ha nem tudod, foglalkozz addig csak a farkakkal, míg tényleg meg nem tudod ragadni.

Mumon verse

Ha visszafordul, elpusztul.

Ha átér, várja a mély árok.

Mily csodálatos dolog

Ez az apró fark!

Unmon így szólt: „Eltévesztetted!”

Egy szerzetes egyszer kérdezni akart valamit Unmontól, és így kezdte: „Csendes fény ragyogja be a mindenséget...” Mielőtt befejezhette volna az első sort, Unmon közbevágott:

– Ez nem Csozecu Suszai verse?

– De igen!

Unmon így szólt:

– Eltévesztetted!

Később Sisín mester felhozta ezt a kóánt, és megkérdezte, miért tévesztette el a szerzetes.

Mumon kommentárja

Ha ebből a kóanból megérted, milyen széles és megközelíthetetlen Unmon munkálkodása, és miért tévesztette el a szerzetes, egek és földek tanítója lehetsz. Ha viszont még nem érted, nem válthatod meg magad.

Mumon verse

Zsinór leng a patakban.

A csalira mohón ráharap!

Ha szádat kinyitod,

Nem mentheted meg magad!

A felrúgótt korsó

Mikor Iszan mester Hjakudzsnál tanult, *tenzóként* dolgozott a kolostorban. Hjakudzso mester ki akarta jelölni a Tai kolostor vezetőjét. Összehívta a szerzeteseket és vezetőjüket, hogy mutassák meg, mit tudnak, s a legjobbat küldi majd el a kolostor megalapítására. Hjakudzso elővett egy korsót, letette a földre, és így szólt:

– Nem hívhatjátok korsónak. Minek neveznétek?

A szerzetesek vezetője így felelt:

– Fatalpú sarunak nem hívhatom.

Hjakudzso ezután Iszant kérdezte. Iszan odament, és felrúgta a korsót. Hjakudzso így szólt:

– Iszan legyőzte a szerzetesek vezetőjét – így hát Iszant jelölte ki a kolostor megalapítására.

Mumon kommentárja

Bár Iszan igen derék volt, mégis beleesett Hjakudzso csapdájába. Ha jobban megnézzük, a nehezet választotta a könnyű helyett. Miért? Nii! Levette fejről kendőjét, s helyette vasjárom került a nyakába.

Mumon verse

Eldob kosarat, fakanalat,

Most már egyenes az útja.

Hjakudzso hiába tartóztatná,

Születik sok-sok Buddha.

Bódhidharma és a lélek békéje

Bódhidharma a fal felé fordulva meditált. A hóban álló Második Pátriárka levágta a karját, és így szólt:

– Tanítványod lelke nem nyugszik. Könyörgöm, mesterem, adj néki békét!

Bódhidharma így felelt:

– Hozd ide a lelked, s majd lecsillapítom.

– Kerestem, de sehol sem találtam.

Mire Bódhidharma így szólt:

– Látod, már le is csillapítottam.

Mumon kommentárja

A csorba fogú, vén idegen büszkén jött százezer mérföldnyire a tengeren. Hullámokat támasztott, ahol szél sem fújt. Élete vége felé Bódhidharma csak egyetlen tanítványt tudott megvilágosítani, de még az is tökéletlen volt. *Ii!* Saszanro még négy írásjegyet sem ismer.

Mumon verse

Nyugatról jött egyenesen,

E nagy bolydulást ő okozta.

A bajkeverő, ki mindent

Felkavar, végső soron ő maga

A nő felébred meditációjából

Egyszer réges-régen, a Világ Tiszteltje elment oda, ahol sok Buddha gyűlt össze. Mikor Mandzsusri odaért, már mindenki visszatért eredeti helyére, csak egy nő maradt Buddha széke mellett, mély *szamádhiba* merülve. Mandzsusri megkérdezte Buddhát:

– Hogy ülhet egy nő ilyen közel Buddha székéhez, és én miért nem?

Buddha így felelt:

– Ébreszd fel ezt a nőt a *szamádhiból*, és kérdezd meg őt magát.

Mandzsusri háromszor körbejárta a nőt, csettintett egyet az ujjával, felvitte a Bráhma mennybe, minden természetfeletti erejét bevetette, de nem tudta kihozni a *szamádhiból*. A Világ Tiszteltje így szólt:

– Százezernyi Mandzsusri sem tudná felébreszteni *szamádhiból*. Odalenn, ezerkétszázmillió földdel távolabb, ami megszámlálhatatlan, mint a homokszemek a Gangeszben, van azonban egy Mómjó nevű bódhiszattva. Ő fel tudja ébreszteni. Mómjó egyszeriben ott termett, és kifejezte hódolatát a Világ Tiszteltje előtt. A Világ Tiszteltje pedig kiadta parancsát. Mómjó odament a nőhöz, és csettintett egyet az ujjával. A nő erre azonnal felébredt a *szamádhiból*.

Mumon kommentárja

Az öreg Sákja gyermektegy játékot rendezett. Mondd hát, hogy lehet, hogy Mandzsusri, a hét Buddha tanítója nem tudta felébreszteni a nőt *szamádhiból*? Mómjó csak a bódhiszattva lét kezdeti szakaszában van, ő miért tudta mégis? Ha ezt meg tudod ragadni, a tudatlanságodat, illúziókkal teli életedet a fenséges *szatori* állapota váltja fel.

Mumon verse

*Az egyik felébresztette, a másik nem,
Mindkettő teljesen szabad.
Isten arca, ördög arca,
Egyikük miért nem halad?*

Suzan botja

Suzan mester felemelte botját tanítványai előtt, és így szólt:

– Szerzetesek, ha ezt botnak nevezitek, csak a névhez kötődtek. Ha azt mondjátok, nem bot, a tényt tagadjátok. Mondjátok hát, szerzetesek, minek nevezitek?

Mumon kommentárja

Ha botnak nevezed, csak a névhez kötöd magad. Ha azt mondd, nem bot, a tényt tagadod. Nem beszélhetsz, nem hallgathatsz. Gyorsan! Szólj! Szólj! Gyorsan!

Mumon verse

Botját felemelve ő felel

Itt minden életért, halálért.

Ha igenlés és tagadás összefonódik,

Buddha s pátriárka esd életéért.

Basó és a bot

Basó mester így szólt a szerzetesekhez:

– Ha van egy bototok, adok nektek egyet. Ha nincs bototok, elveszem tőletek.

Mumon kommentárja

Segít átkelni a folyón, ha a híd leszakadt. Elkísér, miközben holdtalan éjszakán térsz vissza a faluba. Ha botnak nevezed, nyílsebesen repülsz a pokolba.

Mumon verse

Mély és sekély mindenhol

Az én kezemben van.

Ez tart mennyet és földet,

S terjeszti a zen tant.

Ki az?

A tózeni Hóen pátriárka, mesterünk így szólt: „Sákjamuni és Maitréja is csak az ő szolgálói. Mondjátok, ki az?”

Mumon kommentárja

Ha látod őt, és jól tudod, ki az, olyan, mintha saját apáddal találkoznál szembe a kereszteződésben. Nem kell senkitől megkérdezned, jól gondolod-e, hogy az apáddal találkoztál.

Mumon verse

Ne húzd ki a mások nyilát,

Ne üld meg a mások lovát.

Ne véd a mások hibáját,

Ne firtasd a mások dolgát.

Lépj feljebb az oszlop tetejéről

Szekiszó mester ezt kérdezte: „Egy százlábnyi magas oszlop tetejéről hogyan léphetsz feljebb?” Egy másik régi mester is azt mondta, hogy ha valaki egy száz láb magas oszlop tetején ül, még ha el is érte „azt”, nem világosodott meg igazán. Feljebb kell lépnie a száz láb magas oszlopról, hogy teste mind a tíz irányban megjelenjék.

Mumon kommentárja

Ha feljebb tudsz lépni, és vissza tudsz fordulni, létezik-e valami, amit érdemtelennek tartasz? De ha úgy is van, mondd csak, hogy lépsz feljebb egy száz láb magas oszlop tetejéről? *Sah!*

Mumon verse

*Szeme homlokán is megvakult,
A mérleg nyelve beragadt.
Eldobta testét, életét –
Vak vezet világtalant.*

Toszocu három akadályja

Toszocu Dzsuecu mester három akadállyal tette próbára szerzeteseit.

Ha bokrok alján kutakodsz az igazság után, saját természetedbe akarsz bepillantani. Most hát hol van a természeted, tiszteletre méltó szerzetes?

Ha ráébredsz saját természetedre, szabad vagy élettől és haláltól. Mikor szemed lezárul, hogy lehetsz szabad élettől és haláltól?

Ha szabad vagy élettől és haláltól, tudod, merre tartasz. Ha a négy elem széthullik, hová tartasz?

Mumon kommentárja

Ha meg tudod adni a három választ, mester leszel mindenütt, és felérsz a Dharmáig, nem számít, milyenek a körülmények. Ha azonban nem tudsz felelni, figyelmeztetek: a nagy falatban lenyelt ételt megunod, a jól megrágott étellel elűződ éhedet.

Mumon verse

Ez az egyetlen pillanat végtelen kalpa.

A végtelen kalpa ez az egyetlen pillanat.

Ha ezt átlátod, szemekkel

Átláthatod igaz magadat.

Kempó egy útja

Egyszer egy szerzetes megkérdezte Kempó mestert:

– A tíz irány Bhagavatjai egy úton térnek a Nirvánába. Nem tudom, merre lehet ez az egy út.

Kempó felemelte botját, húzott vele egy vonalat, és így szólt:

– Itt van!

Később a szerzetes Unmontól kért útmutatást ezt a *mondót* illetően. Unmon felemelte legyezőjét, és így szólt:

– Ez a legyező felröppent a harmincharmadik mennyországba, és orron csapta az ott lakozó istenséget. A keleti tengerből felugrik a ponty, és zuhogni kezd az eső.

Mumon kommentárja

Az egyik lemerül a mélységes tenger fenekére, és felhőt kavar a homokból. A másik a tornyosuló hegy csúcsára áll, és tajtékot támaszt, hogy elérje az eget. Az egyik megfog, a másik elenged, s mindkettő fél kézzel teszi, a zen tanításait megtartva. Amit tesznek, az pontosan olyan, mintha két gyerek szaladna egymás felé, és összeütköznének. Alig van olyan a világon, aki valóban felébredt. Ha jól megnézzük, a két nagy mester egyike sem tudta, merre van az az út.

Mumon verse

Lépést sem tettél, s megérkeztél.

Mindent elmondtál, szádat sem nyitottad,

Bár mindig egy lépéssel előtte jársz,

Tudd, hogy vár még rád utad.